

บทที่ 1 บทนำ

ปัญหาแรงงานนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งปัญหาหนึ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาการว่างงาน ปัญหาคุณภาพของแรงงาน และปัญหาตำแหน่งงานว่าง สำหรับปัญหาการว่างงานนั้น โดยเฉพาะปัญหาการว่างงานของผู้มีการศึกษามีแนวโน้มจะเป็นปัญหามากขึ้น ความไม่สมดุลย์ของแรงงานดังกล่าวข้างต้น เป็นผลเนื่องมาจากการขาดการวางแผนทางด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ดีนั่นเอง ในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีนั้น จำเป็นจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานะตลาดแรงงานเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการมีงานทำ การว่างงาน ลักษณะของตำแหน่งงานที่ว่างอยู่ การเพิ่มประชากร ตลอดจนโครงสร้างของการขยายงานหรือการสร้างงานในอนาคต ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับงานที่มีอยู่ หรือนำไปสร้างงานเพื่อรองรับการขยายตัวของแรงงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น

รัฐบาลได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก ได้พยายามดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องศึกษาและดำเนินการ จากการสัมมนาเรื่องการพัฒนาชนบทและการมีงานทำ ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอุตสาหกรรม จากผลของการประชุมสัมมนานี้ชี้ให้เห็นว่า การที่ผู้ว่าจ้างแรงงานหรือฝ่ายนายจ้างกับผู้ที่ต้องการหางานทำหรือฝ่ายแรงงานนั้นยังไม่สมดุลย์กัน เพราะฝ่ายผู้ผลิตแรงงานหรือสถาบันการศึกษา ผลิตแรงงานออกมาไม่ตรงเป้าหมาย นอกจากนี้คนบางคนจบมาในสาขาที่คิดว่าจะนำมาใช้ได้ แต่ลักษณะเนื้อหาของวิชานั้นไม่ตรงกับงาน ดังนั้น จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแรงงานในปัจจุบัน

ในด้านแรงงาน เนื่องจากประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงได้ทำการวางแผนครอบครัว เพื่อให้มีขนาดของแรงงานที่เหมาะสม

ในด้านตำแหน่งงาน ควรมีการสร้างงานเพิ่มขึ้น โดยรัฐบาลได้พยายามส่งเสริมการลงทุน เพื่อกระตุ้นให้เอกชนใช้แรงงานแทนเครื่องจักร ตลอดจนส่งเสริมให้มีการส่งแรงงานไปทำงานต่างประเทศโดยเปิดเผย และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง เพราะการส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศ นอกจากจะเป็นการลดภาวะการว่างงานในประเทศแล้ว ยังเป็นการเพิ่มรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศอีกด้วย

ขอบเขตการศึกษา

เพื่อให้ นักศึกษามีความเข้าใจในเรื่องตลาดแรงงานอย่างแท้จริง จึงได้แยกศึกษาออกเป็นบทดังต่อไปนี้

บทที่ 2 ศึกษาถึงวิวัฒนาการแรงงานในประเทศไทย เพื่อให้ นักศึกษาได้มีความเข้าใจถึงวิวัฒนาการแรงงานในสมัยต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไร โดยแยกศึกษาเป็นสมัยสุขุขทัย, สมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยรัตนโกสินทร์ ในการศึกษาจะทำให้ นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการใช้แรงงานในสมัยต่าง ๆ

บทที่ 3 ศึกษาถึงระบบข้อมูลของตลาดแรงงาน โดยศึกษาถึงระบบข้อมูลของตลาดแรงงานในประเทศไทย ซึ่งควรมีการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ศึกษาถึงการจัดวันนัดพบแรงงาน ซึ่งจัดมาแล้ว 2 ครั้งนั้น ประสพผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ตลอดจนการประเมินผลของโครงการจัดวันนัดพบแรงงานทั้ง 2 ครั้ง

บทที่ 4 ศึกษาถึงระบบแนะแนวอาชีพ โดยศึกษาถึง ความสำคัญ ความหมาย จุดมุ่งหมายและขอบข่ายของการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ โดยชี้ให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพเป็นขบวนการที่ต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนให้ข้อมูลที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องต่อไป

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแรงงานต่างด้าว ว่าการอนุญาตให้แรงงานต่างประเทศเคลื่อนย้ายมาทำงานในประเทศไทย มีผลดี ผลเสียอย่างไร และรัฐบาลได้มีมาตรการในการควบคุมคนต่างด้าวอย่างไร ตลอดจนชี้ให้เห็นว่าอาชีพใดบ้างที่รัฐบาลสงวนให้กับคนในประเทศ

บทที่ 5 ศึกษาถึงการฝึกฝีมือและอาชีพนอกระบบโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นถึงสาเหตุและลักษณะของแรงงานที่ควรฝึกอาชีพ ว่ามีสาเหตุอย่างไร และลักษณะของแรงงานที่ควรฝึกอาชีพมีลักษณะอย่างไร นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงระบบการฝึกฝีมือและวิชาชีพ โดยศึกษาในแง่กลุ่มบุคคลเป้าหมายของการฝึกฝีมือ และวิชาชีพว่าเป็นบุคคลกลุ่มใด และศึกษาถึงหน่วยงานที่ดำเนินการจัดการฝึกฝีมือและอาชีพ ตลอดจนงบประมาณที่ใช้ในการฝึกฝนอาชีพเหล่านั้น ว่ามีมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ยังศึกษาถึงว่าหน่วยงานใดที่เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกฝีมือและอาชีพนอกระบบโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะของวิชาที่ฝึกอาชีพ การดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ

บทที่ 6 ศึกษาถึงภาวะการว่างงานในประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มของการว่างงานในประเทศ ปัญหาการว่างงานโดยเน้นถึงปัญหาการว่างงานในเมือง ชนบท ตลอดจนแนวทางการแก้ไข นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงปัญหาการว่างงานของคนมีการศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มจะมีปัญหามากยิ่งขึ้น และแนวทางการแก้ไข

บทที่ 7 เป็นการศึกษาเรื่องตลาดแรงงานไทย โดยชี้ให้เห็นถึงสภาพของอุปสงค์และอุปทานของแรงงานไทย ลู่ทางในการขยายการจ้างงานและการมีงานทำโดยพิจารณาทั้งในสาขาการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ตลอดจนศึกษาถึงระดับค่าจ้างและชั่วโมงการทำงาน

จากสภาพการว่างงานของบัณฑิตซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งเราพบว่า มีบัณฑิตบางสาขาว่างงาน ในขณะที่บัณฑิตบางสาขากลับขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้ เนื่องจากการผลิตบุคลากรไม่สอดคล้องกับสภาพของตลาดแรงงาน ตลอดจนอาจเกิดการทดแทนแลกเปลี่ยนระหว่างสาขา คือ จบทางสาขาหนึ่งอาจไปทำงานในอีกด้านหนึ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันก็ได้ ดังนั้น ในบทนี้จึงได้เน้นถึงตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม โดยมองทางด้านลูกจ้างและนายจ้าง โดยศึกษาถึงทัศนคติในการเลือกสาขา การศึกษาและการมีงานทำ ตลอดจนการปรับตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานของบัณฑิต ในด้านนายจ้างได้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการแรงงานของบัณฑิต คุณสมบัติของบัณฑิตที่นายจ้างต้องการ ตลอดจนแนวโน้มความต้องการกำลังคนในอนาคต โดยดูทั้งตลาดแรงงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการประกอบอาชีพส่วนตัวของบัณฑิต นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไข ในเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัวของบัณฑิตอีกด้วย

บทที่ 8 ศึกษาถึงเรื่องแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยจะกล่าวเฉพาะแรงงานไทยที่ไปทำงานในประเทศแถบตะวันออกกลาง และประเทศสิงคโปร์ โดยจะศึกษาถึงภาวะการทำงานในต่างประเทศ รายได้ รายจ่าย ตลอดจนปัญหาการบริหารแรงงาน และการจัดส่งแรงงานไปทำในต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงลักษณะบางประการของแรงงานไทยที่ไปทำงานในประเทศแถบตะวันออกกลาง และลักษณะของแรงงานที่ประเทศในแถบตะวันออกกลางต้องการ